

**Biblioteca Națională din Malta:
scurte dezvăluiri despre istoricul instituției, structura colecțiilor și
specificul serviciilor oferite publicului cititor**

LILIANA MOLDOVAN
Biblioteca Județeană Mureș

Abstract

*Malta National Library:
Short Reveals Concerning the History, the Collections Structure and the Specific
Services Offered to Readers*

This study is based on the idea of presenting Malta National Library - which is one of the oldest libraries from Europe - on three levels: historical and architectural dimension, geographical dimension and the cultural one.

The history of Malta National Library begins in 1555 and it is close connected to Claude de Sengle. First, it had the aspect of an archivist's fond, by collecting the documents of the Order of Knights of Malta; then, in 1776, a knight, Fra' Louis Guérin de Tencin, offered his documents to the library, in order to be known by all those interested; thus, it became public library, for a long time known as Bibliotheca Tanseana. At the beginning of the XIXth century, library's fond totalized around 80.000 volumes and its character was already an encyclopaedic one; since 1976, it is known as the National Library of Malta.

Malta National Library has very valiant special collections, divided into four categories: incunabula - that consists on 60 volumes, the most important being those who offer information about the history and structure of the Order of Knights of Malta; manuscripts - about 1.600 documents from different domains, such as literature, arts, history, chemistry and geography; Melitensia Collection - that consists on ancient newspapers and magazines, published in Malta, Gozo and Comino; finally, the collection of cartographic and topographic documents - comprising maps published between the XVIth-XXth centuries and topographic plans of different geographical areas.

Considering the specific services offered to its readers, Malta National Library may be included in the European library's system. It is organized according to general rules of bibliotheconomy, who's purpose is to respond, in an appropriate way, to the requests of its public. Its interest for the editorial activity is also outstanding. We also have to mention the annual tradition of organizing the international book trade, a specific way of promoting the passion of reading.

Keywords: *Malta National Library, the Order of the Knights of Malta, special collections, archives, history.*

Malta reprezintă pentru mulți dintre pasionații de călătorii un mister turistic, cu un spațiu geografic de invidiat, un univers cultural cu rezonanțe medievale și cu evidente accente de modernism european. Formată dintr-un arhipelag dominat de trei mari insule, Malta, Gozo și Comino, această țară mediteraneană și-a conservat cu măiestrie renumele de tărâm exotic, populat cu mii de monumente străvechi.

Studiul de față, constituit pe ideea prezentării uneia dintre cele mai vechi biblioteci europene, nu se referă la atracțiile turistice ale Maltei. Dimpotrivă, scurtul nostru periplu redacțional are în vedere: dimensiunea istorică și arhitectonică; dimensiunea geografică; dimensiunea culturală și organizațională a bibliotecii naționale malteze.

I. Dimensiunea istorică și arhitectonică

Cu siguranță, unul din cele mai potrivite locuri de dezvăluire a secretelor istorice, geografice și culturale ale unei țări și a modului de a fi al unui popor este biblioteca. Legenda bibliotecii din Malta s-a născut pe un teritoriu scaldat de soare și înconjurat de apele nemărginite ale Mediteranei.

Istoria Bibliotecii Naționale din Malta începe, desigur, mult mai târziu. După unii istorici, începutul constituirii colecțiilor bibliotecii este legat de anul 1555 și de numele lui Claude de Sengele. În prima perioadă de existență, această instituție ar fi funcționat ca o bibliotecă cu caracter arhivistic, menită să păstreze documentele valoroase aparținând Cavalerilor de Malta. Ofițer de origine franceză, Claude de Sengele a făcut parte din Ordinul Cavalerilor de Malta și a fost implicat în războaiele antiotomane desfășurate pe acest teritoriu. Ca om de cultură, marele lui merit a fost că a lăsat moștenire Ordinului toate cărțile și documentele pe care le-a adunat în timpul vieții.

Caracterul public al bibliotecii din Malta a fost fixat cu două secole mai târziu, mai precis în 1776, de un alt cavaler maltez, care a activat în mediul religios, Fra' Louis Guérin de Tencin. El și-a donat colecția de documente pentru a fi folosită în interes public, iar biblioteca pe care a lăsat-o moștenire a purtat multă vreme titlul de Bibliotheca Tansenana, după numele fondatorului ei.

Constituită sub egida Ordinului Cavalerilor de Malta, Bibliotheca, cum este numită de localnici, a devenit una din cele mai mari biblioteci europene, ale cărei colecții s-au dezvoltat în timp pornind de la vechile documente și valoroasele manuscrise lăsate moștenire poporului maltez de cavalerii din Ordinul Ioaniților, în secolul al XVI-lea.

Prin urmare, colecțiile bibliotecii au inclus la început arhivele Cavalerilor Ioaniți și au continuat să se extindă datorită unor acte de donație valoroase, cuprinzând cărți moderne și alte documente referitoare la istoria Maltei și la activitatea Cavalerilor Ioaniți. Este important să menționăm că în Biblioteca Națională din Malta sunt păstrate, în cadrul unor colecții speciale, portretele tuturor personalităților care au contribuit, într-un fel sau altul la ridicarea și dezvoltarea bibliotecii.

Una din aceste personalități este și arhitectul italian Stefano Ittar, care în 1612, s-a angajat să ridice o clădire menită să adăpostească arhivele Cavalerilor Ioaniți. Clădirea, situată în zona centrală a orașului Valleta, a fost terminată în anul 1769. Se estimează că, în jurul anului 1812, colecțiile bibliotecii însumau aproape 80.000 de volume. Izvoarele privitoare la istoria acestei instituții demonstrează că, în 1831, se percepea din partea cititorilor o taxă de 5 șilingi, pentru un abonament de 6 luni. Cărțile solicitate de cititorii din secolul al XIX-lea acopereau o gamă vastă de domenii de interes, prin subiecte diverse redată în limbile latină, italiană și franceză. Impresionante, pentru vremea respectivă, erau expozițiile de antichități și suveniruri organizate în incinta bibliotecii. Un capitol important care a marcat istoria acestei biblioteci se leagă de anul 1925 când, printr-un act al Parlamentului, Biblioteca Națională din Malta a primit dreptul de a conserva Depozitul Legal. Dacă în 1936, biblioteca din Valleta purta încă numele de Royal Library of Malta, în 1976, primește numele de Biblioteca Națională din Malta și se înscrie în sistemul bibliotecilor naționale europene.

II. Dimensiunea geografică

Situată în Piața Republicii, din orașul Valleta, clădirea bibliotecii domină piața prin fațada impunătoare. La ultimul nivel se pot vedea ferestrele încăperilor destinate Arhivelor Naționale, renumite pentru numeroasele documente și manuscrise vechi pe care le deține, unele dintre ele aparținând Ordinului Cavalerilor de Malta.

Din punctul de vedere al formelor arhitecturale, clădirea bibliotecii rezonază cu stilului arhitectonic al capitalei malteze. Orașul cetate

Valetta, care a devenit capitala Maltei în anul 1570, se înfățișează ca un complex închegat de străzi înguste, de-a lungul cărora stau înșirate o serie de muzee și clădiri impozante, construite din celebra piatră de culoarea mierii.

Un lucru absolut inedit este faptul că topografia orașului este astfel concepută, încât fiecare stradă se termină printr-o deschidere la mare. Considerat un muzeu în aer liber, Valetta își păstrează și astăzi înfățișarea de cetate medievală. Parfumul medieval al capitalei malteze se intensifică pe măsură ce înaintăm de la Celebra Poartă a orașului, spre Portul Valetta, trecând pe lângă Muzeul de Arheologie, Catedrala Sf. Ioan și Palatul Marilor Maeștrii, unde își desfășoară activitatea, parlamentul maltez.¹

III. Dimensiunea culturală și organizațională a bibliotecii naționale malteze

Biblioteca Națională din Malta este cea mai importantă bibliotecă publică din această țară. Renumită pentru colecțiile sale, care prezintă interes pe plan național și european, Bibliotheca încearcă să își îndeplinească obiectivul de a facilita accesul publicului larg la toate colecțiile existente aici.

Sistemul de cataloage² de la biblioteca malteză, pus la dispoziția cercetătorilor și a altor categorii de cititori, este împărțit în trei mari categorii: I. catalogul de cărți; II catalogul pentru ziare și reviste; III. catalogul pentru manuscrise.

La rândul său, catalogul de cărți este împărțit în două și cuprinde, pe de o parte, cărțile vechi apărute până în 1955, și catalogul cărților tipărite după 1955. Ambele cataloage includ fișele bibliografice ale cărților, înregistrate în format standardizat internațional și așezate pe domenii în funcție de principalele clase CZU.

Catalogul de ziare și reviste include toate periodicele intrate în bibliotecă în perioada 1974-1990, iar publicațiile cuprinse aici pot fi studiate la Sala de lectură a bibliotecii. Serialele apărute după anul 1990 se regăsesc în catalogul on-line al bibliotecii.

Catalogul de manuscrise poate fi consultat sub forma unui index a cărui redactare a început în 1960 și a continuat după anul 2000. Acest

¹ A se vedea Mihaela Victoria Munteanu, *Malta: ghid turistic*, București, Editura Vreamea, 2006.

² <http://www.libraries-archives.gov.mt>

index oferă o reflectare clară a manuscriselor care fac parte din patru colecții diferite: Colecția Ordinului Maltez; Colecția Trezoreria; Colecția Universita; Colecția Codurilor și Biblioteca de manuscrise.

Tot în categorii distincte este împărțit Fondul de coduri și manuscrise, ce pot fi studiate de cititorii bibliotecii. Catalogul care reflectă acest fond special cuprinde 1.617 documente și poate fi consultat sub forma unui catalog tipărit.

În ediție tipărită poate fi parcurs și catalogul documentelor existente în fondul „Trezoreria.” Catalogul include o serie de documente oficiale, care au aparținut odată Ordinului Ioaniților din Malta, iar partea a doua a catalogului se prezintă sub forma unui index de instituții și fundații, index format din 324 de intrări.

Colecțiile speciale ale bibliotecii

Din categoria colecțiilor speciale ale Bibliotecii Naționale din Valetta fac parte, după cum reiese din pagina web a bibliotecii,³ patru fonduri diferite:a) Colecția de incunabule; b) Colecția de manuscrise; c) Colecția Melitensia; d) Colecția de documente cartografice și topografice

a) Colecția de incunabule. În privința colecțiilor pe care le administrează și le oferă spre studiu și lectură clienților ei, Bibliotheca și-a popularizat permanent fondul de incunabule. Astfel, în mediul biblioteconomic european, s-a răspândit vestea că Biblioteca Națională cu sediul în Valleta are o neprețuită colecție de incunabule, formată din 60 de cărți tipărite, bineînțeles, înainte de anul 1500. Ea se mândrește, spre exemplu, cu *Cosmographia* lui Ptolemeu, apărută în 1490. Acest incunabul este studiat cu interes de cercetătorii maltezi, cu atât mai mult, cu cât el include și o hartă a zonei mediteraneene, iar pe hartă este indicată poziția insulei Malta. Experții din domeniul istoriei cărții vechi sunt de acord că hărțile tipărite în ediția 1490, apărută la Roma, incluse în cartea lui Ptolemeu au o valoare inestimabilă, nu numai datorită faptului că reproduc aceleași hărți ca și în ediția din 1478, dar oferă o imagine clară a granițelor continentului african și a celui european. Hărțile indică, de asemenea, granițele Spaniei, Marocului și Algeriei. Ele fascinează prin precizia cu care sunt trasate granițele statelor europene și africane. Calitatea tipăriturilor și exactitatea datelor geografice oferite de Ptolemeu transformă apariția acestui incunabul într-un moment important al istoriei cărții și tiparului din Europa.

³ A se vedea <http://www.libraries-archives.gov.mt/nlm/index.htm>

O parte din incunabilele păstrate la Biblioteca din Malta au aparținut unor Calaveri ai Ordinului Ioaniților. Un exemplar din *Comediae* de Plautus, tipărit la Veneția în anul 1499 și un exemplar din *Institutiones Oratoriae* a lui Quintilianus, apărut la Milano, în 1499, au fost donate postmortem de Cardinalul Joachin Portocarrero. Un alt cavaler, Fra' Sabba di Castiglione, a lăsat o carte cu autograf, *Rhodiurum Historia*, tipărită la Ulm, în 1496.

Extrem de rare sunt incunabilele care se referă la istoria constituirii și organizării interne a Ordinului Cavalerilor de Malta. Două dintre ele, *Privilegia Ordinis Sancti Joannis Hierosolymitani o Summis Pont. concessa*, editată la Köln, în 1495, și *Obsidionis Rhodiae urbis Descriptio a lui Caoursin*, apărută în 1480, la Veneția, intră în categoria celor mai valoroase produse editoriale pe care specialiștii din această bibliotecă le pot recomanda bibliofililor aflați în căutare de cărți rare.

b) Colecția de manuscrise. Desigur, unul din obiectivele principale ale Bibliotecii Naționale din Malta este de a face cunoscute publicului larg unele din comorile bibliofile pe care le deține. Din această categorie fac parte și manuscrisele. Deosebit de bogată, colecția de manuscrise s-a dezvoltat an de an prin intermediul donațiilor și achizițiilor. Cele 1.600 de manuscrise, ce constituie această rară colecție, tratează diferite subiecte din domeniul literaturii, artei, istoriei, chimiei și geografiei. Un loc de cinste în cadrul acestei colecții ocupă jurnalele-manuscrise și cataloagele redactate manual. Pentru a ne face o viziune clară asupra valorii acestor manuscrise este suficient să menționăm doar pe unul dintre ele. Este vorba de un manuscris extrem de rar, apărut în două volume, care cuprinde 88 de acuarele pictate de artistul german Charles de Brockdorff (1775-1850). Picturile sale sunt inspirate din călătoria pe care a făcut-o în Malta, Gozo și Comino. Atenția pictorului german s-a oprit și asupra bibliotecii din Malta, prin urmare, interiorul acesteia a constituit subiectul uneia din acuarele amintite.

Unul dintre cele mai prețioase manuscrise, care poate fi studiat la Biblioteca de manuscrise din Malta, datează din 1422 și redă sub forma a 196 de miniaturi, frumos colorate, aspecte din viața Sf. Anton. Pentru istoricii și iubitorii de carte veche formați în mediul balcanic, prezintă importanță deosebită două manuscrise scrise în limba slavonă cu alfabet

chirilic: *Psaltirea veche*⁴ și *Parakliti*, un manuscris care descrie de ritualul liturgic al bisericii bizantine.

Alte documente ce fac parte din colecțiile speciale ale bibliotecii sunt reunite în fondul de manuscrise elaborate în limba turcă. Lucrări cu interes bibliologic deosebit, manuscrisele își exprimă valoarea bibliofilă prin vechimea lor, prin valoarea deosebită a ilustrațiilor și prin conținutul lor. De multe ori, valoarea bibliofilă a manuscriselor este dublată de celebritatea persoanei care a deținut-o, sau care a donat-o bibliotecii. Demne de luat în seamă sunt cele 24 de manuscrise donate de Ignazio Saverio Misfud (1722-1773) și constituite într-un fond special cunoscut sub numele **Stromata Melitense**. Colecția de manuscrise a sporit și datorită bunăvoinței unor personalități care au marcat istoria și cultura malteză și au lăsat moștenire o serie de manuscrise. Printre aceștia pot fi menționați: Ciantar Giovanni Antonio (1696-1780), Giuseppe Demarco (1712-1789), Giovanni Francesco Agius de Soldanis (1712-1770).

c) **Colecția Melitensia**. Biblioteca Națională din Malta are obligația de a constitui, dezvolta, organiza și comunica fondul de documente Melitensia, constituit din monografii, manuscrise și alte categorii de documente, care se referă la geografia, istoria, cultura specifică celor trei insule care alcătuiesc arhipelagul maltez. Documentele care alcătuiesc fondul Melitensia aparțin atât autorilor din Malta, cât și autorilor străini, care, de-a lungul timpului, au avut ceva de spus despre istoria, cultura și civilizația poporului maltez. Materialele adunate în acest fond, sunt organizate, după criteriul perioadei de publicare în două mari sectoare: Vechea Melitensia și Noua Melitensia

Fondul cel vechi este constituit, după cum lesne putem observa, din lucrări publicate până în 1955. În fondul cel nou al Bibliotecii Melitensia au fost adunate o serie de documente monografice, documente periodice și materiale audio-vizuale relevante pentru istoria, politica, geografia și cultura malteză. Concepute, fie de autori locali, fie de autori străini, o mare parte din documentele achiziționate pentru intra în acest fond se referă la constituirea și organizarea Ordinului Cavalerilor Ioaniți.

Alături de cărțile rare, oferite ca donații, achiziționate din anticariate sau cumpărate cu ocazia unor celebre licitații de carte veche, un loc de seamă în cadrul fondului Melitensia ocupă colecția de ziare și reviste apărute, de-a lungul timpului, în Malta, Gozo sau Comino.

⁴ <http://www.libraries-archives.gov.mt>

Din sfera colecțiilor de periodice publicate în Malta și deținute de Biblioteca Națională, răsare, ca o comoară bibliofilă deosebită, primul ziar publicat în aceste locuri, *Journal de Malte: Feuille nationale, politique, morale, commerciale et littéraire* (1798), ziar apărut sub egida administrației franceze în perioada în care Malta se afla sub ocupația Franței.

Literatura periodică colectată cu scopul de a îmbogăți colecția Melitensia strânge, sub un numitor comun, publicațiile care aparțin comunităților malteze din lumea întreagă. Sunt adunate în acest fond și multe documente oficiale, cu o certă valoare istoriografică. Unul dintre acestea este, spre exemplu, scrisoarea prin care se atribuie Regelui George al VI-lea, Crucea Ordinului Cavalerilor de Malta. Scrisoarea datează din 15 aprilie 1942 și reprezintă un document valoros din perioada celui de la doilea război mondial.

d) Colecția de documente cartografice și topografice.⁵ Fondul de hărți și planuri conservat la Biblioteca din Malta impresionează nu atât prin numărul mare de documente colectate, ci prin vechimea și valoarea lor. Constituită din hărți provenind din secolele XVI-XX, colecția este structurată pe trei secțiuni. Prima parte cuprinde planurile topografice și hărțile care redau diferite zone ale Italiei, în a doua categorie intră documentele cartografice referitoare la Arhipelagul Maltez, iar ultima secțiune privește hărțile tipărite în secolele XIX și XX.

Profilul colecțiilor bibliotecii s-a modificat în timp o dată cu creșterea numărului de documente achiziționate sau obținute prin donații. Sub aspectul tipologiei documentelor întâlnim cărți curente, cărți rare, incunabule și manuscrise. Extrem de variată este și colecția de periodice, care se împarte în mai multe categorii și cuprinde periodice vechi, periodice bibliofile și periodice curente. Colecțiile de incunabule, colecția de manuscrise și colecția de hărți sunt conservate cu mare atenție de specialiștii din bibliotecă și sunt puse la dispoziția bibliofililor.

Serviciile oferite utilizatorilor

Biblioteca Națională din Malta este o instituție de cultură unică, prin vechimea ei, prin colecțiile pe care la deține, prin modul de administrare a fondurilor de documente, dar și prin calitatea serviciilor oferite cititorilor.

Biblioteca din Valleta face parte din sistemul bibliotecilor europene și se evidențiază prin faptul că oferă publicului mai multe categorii de

⁵ <http://www.libraries-archives.gov.mt>

servicii:⁶ 1. Serviciul clienți; 2. Serviciul de relații cu cititorii; 3. Serviciul de cataloage; 4. Serviciul arhive; 5. Serviciul editorial (redacțional); 6. Serviciul de marketing și managementul organizării expozițiilor și târgurilor.

1. Serviciul clienți. Organizarea acestui serviciu în cadrul Bibliotecii din Malta a avut în vedere faptul că, pe lângă numărul mare de cititori, capitala Valetta, inclusiv biblioteca, sunt vizitate anual de un număr impresionant de turiști. Principala sarcină a personalului care lucrează în acest departament este de a-i orienta pe cititori, ori pe vizitatori, oferindu-le informații privind istoricul bibliotecii și geografia clădirii, familiarizându-i cu serviciile oferite și cu modul de folosire a cataloagelor online sau a cataloagelor tradiționale. Ei stau la dispoziția populației locale și a turiștilor străini și le oferă pliante și ghiduri referitoare la structura bibliotecii și la colecțiile ei, programe, frumos tipărite, legate de activitățile culturale desfășurate la bibliotecă, pliante privind orarul de funcționare al secțiilor bibliotecii. În cadrul acestui serviciu se realizează înscrierea cititorilor și se înregistrează reclamațiile și sugestiile venite din partea publicului.

2. Serviciul de relații cu cititorii. Departamentul de relații cu publicul joacă în cadrul Bibliotecii din Malta, ca și în cazul oricărei instituții bibliotecare, un rol esențial în procesul efectiv de comunicare a colecțiilor. Serviciile oferite de angajații secțiilor de comunicare a colecțiilor țin de managementul informațiilor. De felul cum sunt puse în practică principiile și metodologia managementului comunicării informațiilor, în general, și a colecțiilor de bibliotecă, în special, depinde, în mare măsură, imaginea și prestigiul bibliotecii. Distribuirea de cărți și de alte documente trebuie să se realizeze la un nivel calitativ superior, care să fie în relație directă cu obiectivele bibliotecii. În aceste condiții conducătorul Bibliotecii din Malta, dl. Philip Brog, a insistat în cadrul proiectelor sale manageriale asupra diversificării tipurilor de servicii oferite la secțiile de relații cu publicul. Este important să menționăm că efectul acceptării ideii privind necesitatea schimbării și îmbunătățirii permanente a activităților din bibliotecă, a fost introducerea unor noi servicii în consens cu solicitările beneficiarilor. Astfel, alături de dezvoltarea serviciilor de regăsire a materialelor solicitate de cititori, bibliotecarii oferă servicii de copiere a documentelor. În privința cărților,

⁶ *Ibidem.*

manuscriselor, periodicelor și a altor materiale de bibliotecă rare, conducerea instituției a luat hotărârea de a oferi cititorilor posibilitatea de a consulta aceste documente sub formă de microfilme. În momentul de față, numărul documentelor periodice care poate fi consultat prin intermediul microfilmelor nu este foarte mare, dar bibliotecarii care au obligația de a îmbogăți acest fond, lucrează la transpunerea pe suport de microfilm a tuturor documentelor ce fac parte din Colecția Ordinul Ioaniților, a tuturor manuscriselor din Colecția de manuscrise, a incunabilelor și a documentelor din Colecția de planuri și hărți.

3. Serviciul cataloage. Serviciul de cataloage a celei mai mari biblioteci publice din Malta, a cunoscut în cursul istoriei acestei biblioteci, un întreg proces de evoluție și dezvoltare. Noile tehnologii, bazate pe utilizarea informaticii și a calculatoarelor performante, au înlesnit apariția și dezvoltarea catalogului on-line. Avantajele accesării cataloagelor online sunt recunoscute, astăzi, de toți clienții bibliotecii. Nu număr tot mai mare beneficiari ai serviciilor de bibliotecă se familiarizează, an de an, cu strategia utilizării acestor tipuri de cataloage. Constituit pe baza unor softuri performante, care vin în întâmpinarea nevoilor de informare a beneficiarilor, catalogul electronic al bibliotecii din Malta are o interfață prietenoasă și este alcătuit în funcție de reglementările naționale stabilite de Ministerul Bibliotecilor și Arhivelor din Malta.⁷

4. Serviciul arhive. Constituirea serviciului Arhive, în cadrul Bibliotecii Naționale din Malta, nu este deloc întâmplătoare și este legată de faptul că aici sunt păstrate și conservate, cu mare atenție, o serie de documente oficiale extrem de vechi și extrem de rare, cu privire la istoria, politica, economia și cultura Republicii Malta.

Pentru a avea o imagine clară asupra modului în care au fost organizate aceste colecții este necesar să precizez că ele sunt împărțite în trei mari fonduri: I. Arhivele Ordinului de Malta; II. Trezoreria de manuscrise; III. Arhivele „Universita.”

Arhivele Ordinului Sf. Ioan, sunt constituite într-o colecție numeroasă, formată din 7.000 de documente. Regăsim, în cadrul acestui fond, cu o valoare istoriografică deosebită, documente privind acordarea de titluri și privilegii, documente de corespondență, materiale referitoare la activitatea diferitelor persoane care au aparținut Ordinului de Malta.

⁷ A se vedea www.libraries-archives.gov.mt

Fondul de documente cunoscut sub denumirea „Trezoreria de manuscrise” este mai redus și cuprinde 513 volume, structurate la rândul lor pe două categorii: „Trezorerie A” și „Trezorerie B.” Dacă primul fond cuprinde materiale cu informații diverse legate de Ordinul Ioaniților și activitatea Magistraților din Mdina,⁸ colecția „Trezorerie B” este alcătuită din registre contabile și documente cu caracter economic și financiar.

Ultima secțiune de volume administrate de serviciul de arhive al bibliotecii se referă la arhiva „Universita,” formată din 658 de documente vechi, provenite de la Universitatea de Drept din Valetta și Mdina.⁹ Pot fi găsite în cadrul fondului „Universita” materiale documentare variate referitoare la tranzacții negustorești, la acordarea diferitelor privilegii vamale. Pot fi studiate diverse acte privind activitatea consiliilor municipale ale orașelor malteze, din perioada 1450-1818.

5. Serviciul redacțional. Investigarea atentă a varietății serviciilor destinate publicului ce frecventează Biblioteca din Malta, ne poate ajuta să descoperim că bibliotecarii care lucrează aici acordă o reală importanță publicării unor produse editoriale proprii, care să ofere detalii semnificative legate de activitatea biblioteconomică și culturală a acestei instituții. Publicarea unor cărți de specialitate și a unor bibliografii sau cataloage tipărite, care să pună în valoare colecțiile bibliotecii, a avut ca rezultat constituirea unei bibliografii originale privind volumele concepute în cadrul serviciului editorial al bibliotecii. Pe scurt, lista publicațiilor apărute la Bibliotheca din Valetta cuprinde lucrări, precum: *Ghidul Bibliotecii Naționale din Malta; Bibliografia Națională din Malta*;¹⁰ *O istorie a tiparului; Bibliografia periodicelor din secolul al XIX-lea.*

Din perspectivă biblioteconomică, inițierea și dezvoltarea practicilor editoriale prin publicarea de documente originale despre colecțiile și activitățile bibliotecii joacă un rol important, contribuind la dezvoltarea imaginii bibliotecii și la stabilirea clară a locului pe care această instituție de cultură îl ocupă în structura sistemului bibliotecilor naționale europene. În acest sens, bibliotecarii și redactorii acestui serviciu s-au antrenat într-un complex proiect editorial care constă în transpunerea pe

⁸ Un vechi oraș din Malta, care și-a păstrat până în zilele noastre înfățișarea medievală.

⁹ În original: Universita dei Giurati dei Mdina și Valetta.

¹⁰ Disponibilă în mai multe ediții.

CD-ROM-uri a comorilor bibliografice conținute în colecțiile de incunabule și manuscrise, sau a comorilor prezente în Arhiva Ordinului Cavalerilor Ioaniți.

6. Serviciul de marketing și managementul organizării expozițiilor și târgurilor. Biblioteca Națională din Malta, deține, asemenea celorlalte biblioteci naționale, un număr mare de colecții valoroase, care întregesc moștenirea culturală a lumii. În secolul actual, când informațiile se răspândesc cu maximă rapiditate, păstrarea contactului cu beneficiarii și popularizarea colecțiilor bibliotecii și a activităților patronate de bibliotecă a devenit o sarcină stringentă impusă de managementul comunicării colecțiilor. În acest scop, încă din primii ani ai secolului XXI, au fost lansate o serie de broșuri și cărți poștale dedicate Bibliotecii din Malta.

Din structura marketingului infodocumentar, face parte și organizarea unor târguri de carte și a unor expoziții de carte cu vânzare. A devenit deja o tradiție organizarea de către Biblioteca Națională din Malta a târgului de carte desfășurat anual în luna noiembrie. Pe lângă faptul că oferă cetățenilor maltezi posibilitatea de a achiziționa o serie de noutăți editoriale, evenimentul oferă șansa organizării unor expoziții de publicații cu valoare bibliofilă, desfășurării unor lansări de carte și programării unor întâlniri comemorative dedicate unor personalități culturale malteze sau unor momente semnificative din istoria acestei țări. După cum stă scris într-un articol, publicat în 23 noiembrie 2008, în ziarul *The Malta Independent*,¹¹ organizarea anuală a târgului internațional de carte este necesară pentru atragerea publicului cititor. Acest eveniment reprezintă o ocazie unică pentru a promova lectura, mai ales în rândul populației tinere. De altfel, în situația în care s-a înregistrat o scădere a numărului iubitorilor de carte, la Biblioteca Națională din Malta, au participat, în cadrul ediției din 2006 a târgului, un număr record de 16.000 de vizitatori. Un simplu periplu prin presa din malteză și o analiză a efectelor pe care târgul de carte organizat la Biblioteca Națională din Malta le produce în fiecare an, relevă faptul că, această instituție are un rol activ în viața culturală a societății malteze și chiar în cadrul culturii europene. Prin serviciile de calitate oferite cititorilor, prin varietatea și valoarea colecțiilor pe care le gestionează și le conservă, prin atitudinea plină de amabilitate și profesionalism cu care sunt întâmpinați vizitatorii, Biblioteca Națională

¹¹ www.independent.com.mt

din Malta câștigă popularitate în rândul cetățenilor. Trebuie să remarcăm și constanta preocupare a conducerii bibliotecii pentru continua îmbunătățire a serviciilor oferite cititorilor. Demonstrând că se află în fruntea unei organizații deschise, care acceptă provocările, Philip Brog,¹² directorul bibliotecii din Valetta, este inițiatorul proiectului „Tell Me More,” care funcționează ca forum on-line și oferă posibilitatea bibliotecarilor și oamenilor cultură să facă schimb de experiență, să ofere tot felul de sugestii, să-și exprime în mod deschis părerea cu privire la progresele înregistrate în cadrul meseriei de bibliotecar. Inițiatorii acestui proiect sunt de acord că schimburile de informații legate de progresele înregistrate în ultima perioadă în domeniul biblioteconomiei și științei informării pot contribui la extinderea planurilor de acțiune și pot declanșa o dinamizare a activității în bibliotecile publice astfel încât, în cele din urmă, fiecare bibliotecă națională din Europa să poată să se ridice la un înalt nivel de performanță, în funcție de nivelul ridicat de așteptare și pretențiile de lectură, studiu și informare impuse de exigentul public la secolului XXI.

¹² Numit director al Bibliotecii Naționale din Malta în anul 1998, Philip Brog a participat, în ultimii patru ani, la o serie de conferințe internaționale: Conferința Europeană a Bibliotecilor Naționale (CENL), desfășurată în ani diferiți la Strasbourg, Tallin, San Marino și Riga. De asemenea, a fost invitat la Conferințele IFLA (International Federation of Library Association and Institutions), organizate la Ierusalim și Boston. În luna martie 2008, a participat la Întâlnirea directorilor Arhivelor Naționale din Uniunea Europeană, desfășurată în Spania, la Valladolid.